

Mál nr. 77/2021

M og
V v/ ábyrgðartryggingar bónda.**Ágreiningur um bótaskyldu vegna tjóns á bifreið er nautgripur slapp út á þjóðveg.****Gögn.**

1. Málskot, móttakið 22.2.2021, ásamt fylgigögnum og síðari athugasemdum og ljósmyndum af ristarhliði.
2. Bréf V, dags. 12.3.2021, ásamt fylgigögnum.

Málsatvik.

Samkvæmt fyrirliggjandi lögregluskýrslu ók M síðdegis 14. nóvember 2020 bifreið sinni, A, vestur Snæfellsnesveg á 80-90 km hraða á klst. Er hann hafði ekið fram hjá bænum B í Eyja- og Miklaholtshreppi hafi nautgripur stokkið allt í einu í veg fyrir A. Kvaðst M ekkert hafa getað gert til að afstýra því að aka á nautgripinn. Hann hafi hvorki beygt né hemað þar sem atvik hafi gerst svo hratt. Umræddur nautgripur var í eigu D, bónda að B. Í lögregluskýrslu segir að myrkur hafi verið og olíumalarborið yfirborð vegarins hafi verið þurrt. Af fyrirliggjandi ljósmyndum sem teknar voru á vettvangi má þó ráða að hjart hafi verið en tekið að rökkva um það leyti sem atvikið varð. Miklar skemmdir urðu á framenda A.

D hefur borið því við að nautgripur sá sem rakst á A hafi ásamt öðrum nautgripum verið haldið í vel girtu hólfi auk þess sem skurður liggi heim undir útihús. Hafi gripirnir komið heim að bæ og dvalið þar en síðan rölt niður heimreiðina frá bænum, en við heimreiðina næst ristarhliði við þjóðveginn séu skurðir á báða vegu. Syni hans hafi síðan verið tilkynnt um að tveir gripir væru við veg. Hafi hann brugðist hratt við og er hann hafi verið kominn niður undir ristarhliðið hafi hann séð hvað gerst hafði. Er hann kom á staðinn hafi hinn gripurinn hlaupið yfir ristarhliðið og heim.

M kveður lausagöngu nautgripa hafa verið bannað og nautið hafi sloppið úr vörslu D. Af ljósmyndum sem liggja fyrir í málinu megi glögglega sjá að ástand girðingar hafi verið mjög lélegt og girðingarstaurar hafi legið nánast alveg á hlið á sumum stöðum. Hefur M krafist bóta úr ábyrgðartryggingu D hjá V vegna þess tjóns sem varð á A. V hefur hafnað bótaskyldu. Annars vegar telur félagið að M hafi ekki haft fulla athygli við aksturinn og ekki gætt nægilega að aðstæðum við veginn. Ef hann hefði haft fulla athygli við aksturinn hefði hann átt að sjá nautgripinn við veginn og draga úr hraða. Verði tjónið því rakið til ógætilegs aksturs M, a.m.k. að einhverju leyti ef ekki öllu. Í annan stað hafi nautgripirnir verið í hólfi á vegum D og hafi ástand girðingar kringum hólfið verið mjög gott að sögn D. Girðingar við veginn hafi verið í forsjá Vegagerðarinnar og tilheyri ekki því hólfi sem nautgripirnir voru í. Með því að þær girðingar tilheyru Vegagerðinni og voru hvorki í eigu né umsjón D verði slægt ástand þeirra ekki metið D til sakar. Nautgripirnir hafi hlaupið yfir ristarhliðið og því sé ekkert orsakasamband á milli ástands girðinga og óhappsins. Að þessu leyti verði tjónið heldur ekki rakið til saknæmrar háttsemi D, heldur óhappatilviljunar að gripirnir hafi komist óskaddaðir yfir ristarhliðið.

Álit.

Í svarbréfi oddvita Eyja- og Miklaholtshrepps til lögreglu varðandi bann við lausagöngu nautgripa á slysstaðnum kemur fram að eftir því sem næst verði komist hafi lausaganga nautgripa og hrossa verið bönnuð með auglýsingu áður en sveitarfélögin voru sameinuð 1994. Enn fremur segir í bréfinu að eftir sameiningu „hefur ekki verið tekin slík ákvörðun en í lögreglusamþykktunum núna segir að það eigi að gera sér samþykktir um lausagöngu sem ekki hefur verið gert út frá nýju lögreglusamþykktunum.“

EKKI verður ráðið að sett hafi verið sérstök lögreglusamþykkt fyrir Eyja- og Miklaholtshrepp. Gildir því í sveitarfélaginu reglugerð nr. 1127/2007 um lögreglusamþykktir, sbr. 2. gr. laga nr. 36/1988 um lögreglusamþykktir, en í 2. mgr. 30. gr. reglugerðarinnar segir að um lausagöngu búfjár fari samkvæmt vegalögum og lögum um búfjárhald o.fl. Með auglýsingu í Lögbirtingablaði 30. apríl 1991 var lausaganga nautgripa bönnuð í Miklaholtshreppi frá 1. maí 1991 á grundvelli þágildandi laga um búfjárrækt. Jafnvel þótt Miklaholtshreppur hafi síðar sameinast öðru sveitarfélagi verður ekki séð að bann þetta hafi fallið úr gildi varðandi þann hluta hins nýja sveitarfélags sem áður tilheyrði Miklaholtshreppi. Samkvæmt 1. tölul. 1. mgr. 6. gr. laga nr. 38/2013 um búfjárhald skal nautum, sex mánaða og eldri, haldið í vörslu allt árið. EKKI verður séð að aðila greini á um að naut það er varð fyrir A hafi náð sex mánaða aldri. Þá verður ráðið af gögnum málsins að girðing meðfram veginum hafi verið reist á vegum Vegagerðarinnar sem hafi þá girt veginn báðum megin vegarins á grundvelli 51. gr. vegalaga nr. 80/2007. Lausaganga búfjár hefur því verið bönnuð samkvæmt 56. gr. laganna. Með vísan til þess sem hér hefur verið rakið verður að telja að lausaganga nautgripa hafi verið bönnuð á svæðinu þar sem óhappið varð og D sem eiganda þeirra hafi borið að tryggja öruggar vörslur þeirra.

Samkvæmt framburði D er ljóst að gripirnir hafi komist úr hólfinu heim að bæ og gengið þaðan niður heimreiðina í átt að veginum. Ekki verður með vissu ráðið hvernig nautgripur sá sem varð fyrir A slapp út á veginn. M telur að gripurinn hafi komist út á veginn með því að hafa farið yfir girðingar sem hafi að mestu legið niðri. D kveður á hinn bóginn að tveir nautgripir hafi komist klakklaust yfir ristarhlið á heimreiðinni og annar þeirra hafi orðið fyrir A en hinn farið sömu leið aftur til baka yfir ristarhliðið áfallalaust. Staðhæfing D um að nautgripurinn hafi komist áfallalaust yfir ristarhliðið er ekki studd neinum gögnum um að líkindi séu með því að svo hafi verið. Verður að telja öllu meiri líkur en minni að nautgripurinn hafi farið yfir girðingar þar sem þær lágu niðri og þannig komist út á veginn. Hvað sem þessu líður er þó ljóst að umræddur nautgripur komst óhindrað úr hólfi því sem hann átti að vera geymdur í niður heimreiðina og út á veg þar sem hann varð fyrir A. Verður það vart rakið til annars en að vörslur nautgripsins hafi verið ófullnægjandi og skiptir í því sambandi ekki máli hvort það verði rakið til lélegra girðinga eða ristarhliðs sem fullnægði ekki þeim kröfum að halda búfænaði frá veginum. Í ljósi banns við lausagöngu getur það ekki leyst D undan ábyrgð að viðhald á girðingum meðfram veginum hafi verið í höndum Vegagerðarinnar. Ber því D ábyrgð á því tjóni sem M varð fyrir við það að nautgripurinn lenti á A. Ekkert í gögnum málsins gefur tilefni til ætla að tjónið megi að einhverju leyti rekja til ógætilegs aksturs M. Hann telst því eiga óskoraðan rétt til bóta fyrir tjón sitt úr ábyrgðartryggingu D hjá V.

Niðurstaða.

M, á rétt á óskertum bótum úr ábyrgðartryggingu D hjá V.

Reykjavík, 15. apríl 2021.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson lögfr.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.